

Rada
Európskej únie

V Bruseli 4. marca 2024
(OR. en)

7163/24

ECOFIN 260
UEM 52
SOC 163
EMPL 91

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov (časť II)/Rada
Predmet:	Sociálne investície a reformy pre odolné hospodárstva – Investície do ľudí na zvýšenie produktivity a vyhliadok na rast

Delegáciám v prílohe zasielame poznámku, ktorú vypracovalo predsedníctvo na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady ECOFIN 12. marca 2024 na tému Sociálne investície a reformy pre odolné hospodárstva, na ktorú boli pozvaní aj ministri pre zamestnanosť a sociálne veci.

SOCIÁLNE INVESTÍCIE A REFORMY PRE ODOLNÉ HOSPODÁRSTVA

Investície do ľudí na zvýšenie produktivity a vyhliadok na rast

Sociálno-ekonomický kontext

EÚ čelí značnej výzve z hľadiska konkurencieschopnosti, a to nielen pokiaľ ide o to, ako súťažíme na celosvetovej úrovni, ale aj z hľadiska posilňovania nášho vnútorného trhu. Hlavnou hnacou silou konkurencieschopnosti a rastu je produktivita, no priemerný rast produktivity v EÚ v poslednom desaťročí stagnuje a problémy so životnými nákladmi pretrvávajú¹. Po oživení hospodárstva, ku ktorému došlo po kríze spôsobenej ochorením COVID-19, sa hospodársky rast v roku 2023 zastavil a hospodárstvo EÚ vstúpilo do roku 2024 so slabším základom, než sa očakávalo. Trh práce EÚ je však naďalej silný, pričom miera zamestnanosti v roku 2023 dosiahla historicky najvyššiu úroveň 75,4 %.

Napriek celkovo pozitívnym výsledkom čelia trhy práce historicky vysokému nedostatku pracovnej sily a zručností. Tento nedostatok predstavuje prekážku pre produktivitu a rastový potenciál, ako aj pre zelenú a digitálnu transformáciu hospodárstva. Na primerané riešenie nedostatku pracovnej sily a zručností a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami sú potrebné reformy a investície, a to počas celého prechodu na digitálne a uhlíkovo neutrálne hospodárstvo EÚ².

¹ Pozri ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024.

² Pozri spoločnú správu o zamestnanosti na rok 2024.

Riešenie problémov konkurencieschopnosti je najvyššou prioritou belgického predsedníctva a pravdepodobne zostane hlavným bodom budúceho strategického programu. Nedostatok pracovnej sily a zručností má negatívny vplyv na produktivitu, čo znižuje

konkurencieschopnosť a vyhliadky na hospodársky rast Európy. Zelená a digitálna transformácia hospodárstva EÚ so sebou prináša veľmi dôležité potreby a výzvy v oblasti zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie pracovnej sily, pokiaľ ide o kvalitné pracovné miesta a pracovné podmienky, aby pracovná sila bola pripravená na trh práce aj v budúcnosti.

Pretrvávajúce nerovnosti a územné rozdiely, a to aj pokiaľ ide o prístup k službám všeobecného záujmu, kvalitnému vzdelávaniu a rozvoju zručností, však naďalej bránia určitým skupinám obyvateľstva v tom, aby naplno rozvíjali svoj potenciál. Zároveň sa očakáva, že v dôsledku rýchlo starnúceho obyvateľstva Európy sa v priebehu nasledujúcich rokov množstvo pracovnej sily výrazne zníži, čo bude mať negatívne následky aj z hľadiska ponuky pracovnej sily a zručností, pričom EÚ zaostáva za inými geografickými oblasťami v schopnosti prilákať vysokokvalifikovaných pracovníkov z tretích krajín. To všetko si vyžaduje inovatívne prístupy k politikám, ktoré považujú investície do ľudí za kľúčový prínos pre Európu.

Rada v zložení EPSCO v tejto súvislosti 28. novembra 2023 schválila [stanovisko](#)³ Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu k **pridanej hodnote sociálnych investícií** a úlohe prípravných orgánov Rady EPSCO pri riadení európskeho semestra. Sociálne investície sú vymedzené ako verejné výdavky súvisiace s investíciami a reformami⁴, od ktorých sa okrem plnenia sociálnych cieľov očakáva, že budú prinášať výnosy v podobe hospodárskeho rastu prostredníctvom svojho vplyvu na ľudský kapitál a produktivitu, okrem iného vďaka silnejšej inovačnej kapacite a absorpcii nových technológií, a/alebo na ponuku pracovnej sily⁵. Medzi sociálne investície teda patrí:

- **Celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia** dospelých populácie, ktoré podporujú lepšie zosúladenie dopytu po zručnostiach s ich ponukou, čo má pozitívny vplyv na integráciu do trhu práce a rastový potenciál.

³ ST 15418/2/23.

⁴ V sfére politík v oblasti zručností, zamestnanosti a inklúzie.

⁵ Kvalifikácia sociálnych výdavkov ako investícií sa preto zakladá na ich vplyve na rast, čo je predmetom záujmu tejto poznámky. Cieľom je pritom identifikovať tie sociálne opatrenia, ktoré priamo prispievajú k hospodárskemu rastu. To však neznamená, že iné druhy výdavkov sú menej hodnotné.

- **Vzdelávanie**, najmä **kvalitné a cenovo dostupné vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve**, ktoré pomáha poskytovať pevný základ pre ďalšie vzdelávanie v neskoršom veku pre všetky deti a zároveň uľahčuje účasť ich rodičov na trhu práce, najmä zvyšuje zamestnanosť žien.
- **Aktívne politiky trhu práce**, ktoré uľahčujú vstup na trh práce, ako aj zosúladienie ponúkaných a požadovaných pracovných miest a tvorbu kvalitných pracovných miest a ktoré podporujú zmeny zamestnania (uľahčovanie štrukturálnych zmien v hospodárstve), čím sa podporuje inkluzívny a udržateľný rast.
- Politiky na prevenciu chorôb súvisiacich s prácou a na **začlenenie osôb so zdravotným postihnutím a/alebo pracovníkov po chorobe do trhu práce**.
- Reformy na **zníženie segmentácie trhu práce** a reformy **daňových a dávkových systémov**, ktoré by podnietili účasť na trhu práce a vznik kvalitných pracovných miest.

Meranie hospodárskej návratnosti sociálnych reforiem a investícií

Hoci sa uznáva potenciál určitých sociálnych reforiem a investícií pre hospodársky rast, je potrebné lepšie preskúmať, ako čo najlepšie vyhodnotiť ich návratnosť, ktorá závisí od ich konkrétnej koncepcie a kontextu vykonávania. Kvantifikácia tejto návratnosti si vyžaduje spoľahlivé analytické nástroje, administratívne údaje a spoľahlivé metodiky (ako sú analýzy ex ante a ex post, kontrafaktuálne hodnotenia vplyvu a analýzy nákladov a prínosov), no členské štáty v súčasnosti nemajú vždy administratívnu kapacitu na ich vykonávanie. **Primerané systémy monitorovania a hodnotenia, ako aj podrobné, spoľahlivé a prístupné údaje majú zásadný význam pre sledovanie efektívnosti a účinnosti sociálnych reforiem a investícií.**

Španielsko a Belgicko, predsedajúce Rade Európskej únie v období od júla 2023 do júna 2024, okrem iného na podporu výmeny najlepších postupov a vzájomného učenia zriadili neformálnu pracovnú skupinu pre sociálne investície (IWGSI) s cieľom zlepšiť spoločné chápanie vplyvu sociálnych reforiem a investícií na hospodársky rast a sociálnu súdržnosť⁶.

Na stretnutí IWGSI sa rokovalo o dvoch hlavných pracovných okruhoch:

- prvý okruh sa týkal empirických dôkazov mikroekonomickej a makroekonomickej návratnosti sociálnych reforiem a investícií. V rámci tohto pracovného okruhu sa IWGSI zamerala na aktívne politiky trhu práce, vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve a poskytovanie služieb,
- druhý okruh bol zameraný na efektívnosť a účinnosť týchto politík. Diskusie sa zamerali najmä na využívanie a dostupnosť nástrojov na posúdenie vplyvu, na štatistickú kapacitu a správu a dostupnosť údajov.

Význam pre európsky semester

Udržateľný a inkluzívny hospodársky rast, tvorba pracovných miest, finančná stabilita a zdravé verejné financie sú jadrom európskeho semestra. Zníženie miery zadlženosti a deficitov na obozretnú úroveň pri venovaní náležitej pozornosti sociálnym cieľom a cieľom v oblasti zamestnanosti a posilnenie sociálnej a hospodárskej odolnosti a vzostupnej konvergenencie sú hlavnými cieľmi EÚ. **Zabezpečenie dobrej koncepcie a pochopenia potenciálneho vplyvu sociálnych reforiem a investícií na hospodársky rast, fiškálnu udržateľnosť a sociálnu spravodlivosť má preto zásadný význam pre integrované formovanie budúcich hospodárskych politík, politík zamestnanosti a sociálnych politík a pre optimálne využívanie verejných zdrojov s cieľom zvýšiť výrobnú kapacitu našich hospodárstiev.**

⁶ Do diskusií IWGSI sa napokon zapojili zástupcovia všetkých krajín EÚ spolu so zástupcami Európskej komisie, Výboru Európskeho parlamentu pre zamestnanosť a sociálne veci a európskych sociálnych partnerov. Predsedovia Výboru pre zamestnanosť a Výboru pre sociálnu ochranu boli pozvaní, aby sa pripojili od začiatku, pričom predseda Hospodárskeho a finančného výboru a predseda Výboru pre hospodársku politiku boli pozvaní od decembra 2023. Zhrnutie kľúčových zistení IWGSI je k dispozícii tu: <https://employment.belgium.be/en/joint-meeting-ecofin-and-epsco-ministers>.

Otázky pre ministrov:

1. V čom vidíte pozitívne účinky sociálnych reforiem a investícií na hospodársky rast a fiškálnu udržateľnosť? Ktoré nedávne reformy zamestnanosti a sociálne reformy vo vašom členskom štáte prispeli k vyššiemu rastovému potenciálu?
 2. Ako možno ďalej posilniť spoluprácu medzi Radou ECOFIN a pomocnými orgánmi Rady EPSCO, aby bolo možné lepšie posúdiť vplyv sociálnych investícií a reforiem na hospodársky rast, fiškálnu udržateľnosť a sociálnu súdržnosť v kontexte európskeho semestra?
-